

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 lutego 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. P. od 8 września 2017 r. nie podlega ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek „ P.P.H.U (...)” A. C. (1). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał na krótki okres pomiędzy zatrudnieniem M. P. tj. 8 września 2017 r., a zaistnieniem u niej niezdolności do pracy tj. 12 września 2017 r. Organ rentowy wskazał, że płatnik składek zawarł z M. P. umowę o pracę powierzając jej obowiązki sprzedawcy w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 2 000,00 zł. Organ rentowy podniósł, że u płatnika składek nie zaistniała potrzeba zatrudnienia pracownika, a ponadto, że nikt nie został zatrudniony w miejsce M. P. podczas jej nieobecności w pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił także, iż bezpośrednio przed zgłoszeniem M. P. do ubezpieczeń społecznych w charakterze pracownika, nie posiadała ona innego tytułu do ubezpieczeń i tym samym w przypadku powstania niezdolności do pracy z powodu choroby nie byłaby uprawniona do wypłaty zasiłku chorobowego. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych brak jest w niniejszej sprawie dowodów świadczących o wykonywaniu przez M. P. obowiązków pracowniczych. W ocenie organu rentowego, działania polegające na zgłoszeniu do ubezpieczeń M. P. w charakterze pracownika były podyktowane interesem prywatnym tj. uzyskaniem, po krótkim okresie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, świadczeń z ubezpieczenia społecznego (zasiłku chorobowego). Tym samym na podstawie art.83 § 1 Kodeksu cywilnego w związku z art.300 Kodeksu pracy Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że umowa o pracę zawarta między „ P.P.H.U (...)” A. C. (1), a M. P., jako zawarta dla pozorów, jest nieważna i od 8 września 2017 r. M. P. nie podlega ubezpieczeniom społecznym.

/decyzja k.49 – 51 akt ZUS/

W dniu 12 marca 2018 r. M. P. złożyła odwołanie od powyższej decyzji. W treści odwołania wnioskodawczyni zaznaczyła, że od dnia 8 września 2017 r. została zatrudniona w firmie (...), a do powierzonych jej zadań należała sprzedaż detaliczna artykułów spożywczych i przemysłowych, obsługa kasy fiskalnej, obsługa krawalnicy, przyjmowanie towaru, podpisywanie faktur, ekspozycja towaru na półkach oraz sprzątnięcie. M. P. podniosła, że pomimo urazu nogi, jakiego doznała podczas imprezy weselnej odbywającej się w sobotę, w dniu 11 września 2017 r. stawiała się w pracy, ale w związku z nieustającym bólem postanowiła udać się do lekarza – ortopedy. W dniu 12 września 2017 r. lekarz – ortopeda stwierdził u wnioskodawczyni uszkodzenie trzonu kości, co skutkowało koniecznością przeprowadzenia artroskopii kolana. W ocenie skarżącej, nie można zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego, wskazującym na pozorność zawartej umowy o pracę, w sytuacji gdy faktycznie wykonywała ona powierzone jej obowiązki pracownicze.

/odwołanie k.2 – 7/

W dniu 21 marca 2017 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie płatnika składek od powyższej decyzji. W treści odwołania płatnik wskazał, że począwszy od 8 września 2017 r. M. P. faktycznie wykonywała powierzone jej obowiązki pracownicze i tym samym nie można uznać, że umowa o pracę została zawarta dla pozorów. Płatnik zaznaczył, że zatrudnienie M. P. wynikało z potrzeb prowadzonej przez niego firmy. Płatnik podkreślił, że pomimo doznanego w dniu 9 września 2017 r. urazu nogi, w dniu 11 września 2017 r. M. P. stawiała się w pracy i wykonywała powierzone jej obowiązki pracownicze. Płatnik zaznaczył, że M. P. nie planowała zabiegu operacyjnego, gdyż był on skutkiem urazu jakiego doznała podczas imprezy weselnej.

/odwołanie k.3 – 5 akt o sygn. VIII U 714/18/

W odpowiedzi na odwołania pełnomocnik organu rentowego wniósł o ich oddalenie oraz łączne rozpoznanie. Organ rentowy przytoczył argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.13 – 14 odwrót , odpowiedź na odwołanie k.9 – 10 odwrót akt o sygn. VIII U 714/18/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni M. P. z zawodu jest sprzedawcą. W swojej karierze zawodowej pracowała jako: sprzedawca (od 1 września 1992 r. do 30 czerwca 1995 r. , od 17 lipca 1995 r. do 31 sierpnia 1995 r. , od 1 marca 1996 r. do 30 kwietnia 1996 r. , od 1 maja 1996 r. do 30 czerwca 2002 r.) oraz sekretarka (od 1 września 1995 r. do 15 grudnia 1995 r. , od 1 lutego 2004 r. do 25 lipca 2016 r.).

/świadczenie ukończenia szkoły zasadniczej k.15 – 16 akt ZUS ,świadczenia pracy k.22 – 27/

Zainteresowany płatnik składek A. C. (1) w ramach działalności gospodarczej prowadzi sklep spożywczo - przemysłowy oraz zakład piekarniczo – cukierniczy.

/okoliczność bezsporna , wypis z (...) k.65/

W 2017 r. przychody firmy płatnika kształtowały się następująco:

- styczeń – 107 542,39 zł
- luty – 124 082,34 zł
- marzec – 145 465,04 zł
- kwiecień – 142 372,57 zł
- maj – 155 208,81 zł
- czerwiec – 162 551,66 zł
- lipiec – 168 812,43 zł
- sierpień – 168 576,84 zł
- wrzesień – 164 230,59 zł
- październik – 164 051,58 zł
- listopad – 142 597,35 zł
- grudzień – 148 229,16 zł

/zestawienie k.68/

W sklepie spożywczo – przemysłowym płatnik zatrudnia zawsze 4 sprzedawców, a stały nadzór nad bieżącą działalnością sklepu sprawuje współpracująca z płatnikiem żona A. C. (2). Pracownicy sklepu wykonują powierzone im obowiązki pracownicze w systemie zmianowym tj. od 11 do 19 lub od 6 do 14. W sklepie znajdują się 2 kasy fiskalne. Każdy z pracowników dysponuje odrębnym kodem do kasy.

/zeznania wnioskodawcy min.00:24:33 – 00:25:07 rozprawy z dnia 11 czerwca 2019 r. , płyta CD k.268 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:45:46 – 00:55:21 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219 , zeznania świadka A. C. (2) min.01:33:57 – 01:55:22 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219 , zestawienie osób zatrudnionych w firmie płatnika k.66 – 67/

W związku z zaistnieniem u jednej ze sprzedawczyń tj. J. K. (1) długotrwałej niezdolności do pracy, spowodowanej złamaniem ręki (miała wypadek w końcu sierpnia 2017 roku), państwo C. podjęli decyzję o zatrudnieniu pracownika na jej miejsce. M. P. robiła zakupy w sklepie (...) i niejednokrotnie pytała pracowników w tym sklepie czy państwo C. nie mieliby dla niej pracy w charakterze sprzedawcy. Szukała zatrudnienia w okolicy, w której mieszka, gdyż posiada pięcioro dzieci, które chodzą do pobliskiej szkoły i takie zatrudnienie było dla niej najwygodniejsze. Wcześniej nie było takiej potrzeby i żona wnioskodawcy mówiła, że nie mają wolnego miejsca. Z uwagi zaś na zaistniałą sytuację i wcześniej wyrażoną wolę podjęcia zatrudnienia w firmie płatnika, A. C. (2) wraz z A. C. (1) zdecydowali się zatrudnić wnioskodawczynię. A. C. (2) skontaktowała się z nią telefonicznie w tej sprawie na początku września 2017 roku.

/zeznania świadków: K. A. min.01:02:17 – 01:19:39 , J. P. (1) min.01:19:39 – 01:33:57, A. C. (2) min.01:33:57 – 01:55:22 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219 , zeznania wnioskodawczyni min.00:22:14 – 00:24:33 rozprawy z dnia 11 czerwca 2019 r. , płyta CD k.268 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:08:04 – 00:45:46 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219 , zestawienie osób zatrudnionych w firmie płatnika k.66 – 67/

W okresie od 31 października 2016 r. do 31 maja 2017 r. wnioskodawczyni była zarejestrowana jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w Z.. W okresie od 1 lipca 2017 r. do 7 września 2017 r. skarżąca nie była zgłoszona do ubezpieczeń z żadnego tytułu.

/bezsporne/

W dniu 8 września 2017 r. płatnik składek zawarł z wnioskodawczynią umowę o pracę na czas określony do 30 września 2018 r. M. P. została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku sprzedawcy. Wynagrodzenie wnioskodawczyni zostało określone w wysokości 2 000,00 zł brutto. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano siedzibę pracodawcy (sklep) mieszczącą się w miejscowości S..

/umowa o pracę w dokumentacji osobowej wnioskodawczyni k.87/

W dniu 11 września 2017 r. M. P. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego (od dnia 8 września 2017 r.) z tytułu wykonywania umowy o pracę w firmie płatnika.

/zgłoszenie do ubezpieczeń w dokumentacji osobowej wnioskodawczyni k.87/

Zaświadczenie lekarskie z dnia 7 września 2017 r. wskazuje, że M. P. była zdolna do wykonywania obowiązków pracowniczych na stanowisku sprzedawcy. U wnioskodawczyni nie zaistniały również przeciwwskazania do podjęcia zatrudnienia na stanowisku przy którym istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby.

/zaświadczenie lekarskie w dokumentacji osobowej wnioskodawcy , orzeczenie lekarskie do celów sanitarno – epidemiologicznych w dokumentacji osobowej wnioskodawczyni k.87/

Co do zasady skarżąca swoją pracę miała wykonywać na dwie zmiany od godziny 6.00 do 14.00 lub od 11.00 do 19.00. Pozostali pracownicy wykonywali prace również na dwie zmiany w tych samych godzinach. W dniu 8 września 2017 r. M. P. stawiała się w pracy o godzinie 11.00 i odbyła wówczas szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, w związku z powierzonym jej stanowiskiem pracy.

/karta szkolenia BHP w dokumentacji osobowej wnioskodawczyni k.87 , zeznania świadka A. C. (2) min.01:33:57 – 01:55:22 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219 , zeznania wnioskodawczyni min.00:22:14 – 00:24:33 rozprawy z dnia 11 czerwca 2019 r. , płyta CD k.268 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:08:04 – 00:45:46 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219/

W ramach powierzonych obowiązków pracowniczych wnioskodawczyni zajmowała się wykładaniem towaru na półkach, a także obsługą klientów. Wnioskodawczyni dopiero uczyła się obsługi kasy fiskalnej, przy czym w związku

z brakiem posiadania własnego kodu, pracowała na kodzie udostępnionym jej przez innego pracownika. Obsługiwała kasę fiskalną pod okiem pracownicy K. A.. Kod do kasy fiskalnej, jak i ewentualnie klucz do sklepu państwo C. przekazywali pracownikom dopiero po jakimś czasie zatrudnienia. Zainstalowanie nowego kodu do kasy fiskalnej wymaga obecności informatyka i zazwyczaj jest robione po około tygodniu zatrudnienia pracownika.

/zeznania świadków: K. A. min.01:02:17 – 01:19:39 , J. P. (1) min.01:19:39 – 01:33:57, A. C. (2) min.01:33:57 – 01:55:22 , M. C. (1) min.02:37:53 – 02:41:13 , I. R. min.02:41:13 – 02:47:16 , C. R. min.02:47:16 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219 , zeznania wnioskodawczyni min.00:22:14 – 00:24:33 rozprawy z dnia 11 czerwca 2019 r. , płyta CD k.268 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:08:04 – 00:45:46 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219/

W dniu 9 września 2017 r. tj. w sobotę, odwołująca uczestniczyła w imprezie weselnej. W trakcie zabawy wnioskodawczyni zaczęła mieć silny ból nogi. Po weselu pojechała do kuzynki, u której spała wraz z rodziną. W niedzielę rano wnioskodawczyni obudziła się z dużym bólem kolana, które było bardzo spuchnięte. Za namową kuzynki skarżąca została zawieziona przez córkę do szpitala. Pomimo udzielonej w dniu 10 września 2017 r. pomocy lekarskiej, stan zdrowia wnioskodawczyni nie uległ poprawie. Dostała jedynie maść i zabandażowano jej nogę.

/zeznania świadków: E. P. min.01:55:22 – 02:07:31 , K. P. min.02:07:31 - 02:22:21 , U. M. min.02:27:48 – 02:30:58 , E. W. min.02:30:58 – 02:34:11 , D. A. min.02:34:11 – 02:37:53 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219/

W dniu 11 września 2017 r. wnioskodawczyni została zawieziona przez córkę do pracy o godzinie 6:00 , ale z uwagi na doznany uraz nogi właściwie nie była w stanie wykonywać powierzonych jej obowiązków pracowniczych i zajmowała się jedynie obsługą kasy. Większość czynności wykonywała siedząc na krześle obrotowym z nogą opartą o stołek. Pracownicy widziały, że cierpi, praktycznie nie chodziła, jak się przemieszczała to kuśtykała na jednej nodze. Sklep otwierała J. P. (2), z którą skarżąca była na zmianie. Około 10.00-10.30 przyjechała do sklepu (...), żona A. C. (1) oraz przyszła na zmianę K. A.. Pracownicy i szefowa widziały jak noga wnioskodawczyni spuchła oraz jak bardzo jest dla niej bolesna. A. C. (2) zdecydowała, że odwołująca musi natychmiast udać się do lekarza, a K. A. podała wnioskodawczyni telefon do lekarza ortopedy mówiąc, że jest dobrym specjalistą i może pomóc. Około godziny 10:00 wnioskodawczyni opuściła stanowisko pracy.

/zeznania świadka A. C. (2) min.01:33:57 – 01:55:22 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219 , zeznania wnioskodawczyni min.00:22:14 – 00:24:33 rozprawy z dnia 11 czerwca 2019 r. , płyta CD k.268 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:08:04 – 00:45:46 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219/

A. C. (2) była przerażona całą sytuacją, gdyż to był ciężki rok dla państwa C.. Praktycznie większość z pracowników, także tych długoletnich, miała problemy zdrowotne. K. A. miała problem z kolanem, pani R. poślizgnęła się, upadła i przebywała na zwolnieniu około miesiąca, a pani K. złamała rękę.

/zeznania świadka A. C. (2) min.01:33:57 – 01:55:22 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219 i k 216/.

W dniu 12 września 2017 r. wnioskodawczyni udała się do lekarza ortopedy , który po przeprowadzonym badaniu stwierdził uszkodzenie lewego kolana, skutkujące koniecznością przeprowadzenia zabiegu operacyjnego – artroskopii kolana. Schorzenie kolana wnioskodawczyni było efektem doznanego urazu wewnętrznego (uraz skrętny z deficytem wyprostu). To była pierwsza wizyta wnioskodawczyni u M. C. (2). Wcześniej nigdy się u niego nie leczyła. Mimo braku zapisu w dokumentacji z pierwszej wizyty, że schorzenie jest wynikiem urazu, z samego opisu wynika, że było ono wynikiem urazu, wynika to z obrazu klinicznego. Rozpoznanie na skierowaniu do poradni specjalistycznej (k 154) jest rozpoznaniem schorzenia urazowego, gdyż litera S zawarta w kodzie choroby oznacza uraz. Uszkodzenia tkanek miękkich wewnątrz kolana nie da się stwierdzić na podstawie zdjęcia RTG, a jedynie na podstawie badania usg. Podczas porady ambulatoryjnej w szpitalu w dniu 10 września 2017 roku zrobiono jedynie badanie RTG, dlatego nie stwierdzono uszkodzenia łąkotki. Zapis w karcie „bez widocznych zmian urazowych” oznacza jedynie opis tkanki z zewnątrz, na której nie było żadnych siniaków czy otarć. Nie odnosi się do urazów wewnętrznych.

/dokumentacja medyczna k.37 , k.95 , k.154 , zeznania świadka M. C. (2) min.00:05:53 – 00:19:49 rozprawy z dnia 11 czerwca 2019 r. , płyta CD k.268/

Od dnia 12 września 2017 r. M. P. przebywała na zwolnieniu lekarskim.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 19 września 2017 r. wnioskodawczyni przeszła zabieg artroskopii stawu kolanowego lewego.

/dokumentacja medyczna k.96/

Podczas nieobecności wnioskodawczyni w pracy, płatnik długo szukał kogoś na stanowisko sprzedawcy jednak był problem ze znalezieniem i w końcu zdecydował się na zatrudnienie na miejsce skarżącej nowego pracownika tj. G. R. – od dnia 1 grudnia 2017 r. (syna stałej pracownicy). Pracował on do czasu powrotu do pracy J. K. (1).

/zeznania świadka A. C. (2) min.01:33:57 – 01:55:22 rozprawy z dnia 12 marca 2019 r. , płyta CD k.219 ,zestawienie osób zatrudnionych w firmie płatnika k.66 – 67/

Wnioskodawczyni nie powróciła do pracy w firmie płatnika.

/okoliczność bezsporna/

Umowa o pracę z wnioskodawczynią uległa rozwiązaniu z uwagi na upływ czasu na jaki została zawarta.

/okoliczność bezsporna/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy, w tym dokumentacji medycznej oraz w oparciu o zeznania odwołujących się oraz świadków: E. P. , K. A., J. P. (1), A. C. (2), K. P., I. R., U. M., E. W., D. A., C. R., M. C. (1) oraz M. C. (2). Zeznania wskazanych osób były całkowicie ze sobą spójne, jak również spójne z dokumentacją znajdującą się w aktach sprawy. Część świadków, którzy potwierdzili czynności wykonywane przez odwołującą się w sklepie, to osoby obce dla stron - klienci sklepu, jak również stali pracownicy A. C. (1), których wiarygodność nie została w żaden sposób podważona przez organ rentowy. Potwierdzili oni również fakt poszukiwania przez odwołującą się zatrudnienia we wskazanym sklepie, czynności jakie wykonywała podczas dni, w których była obecna, jak również wskazywali na uzasadnioną potrzebę zatrudnienia pracownika, z uwagi na złamanie ręki i długotrwałe zwolnienie lekarskie jednej ze sprzedawczyń. W zakresie doznanego urazu fakt ten potwierdziła nie tylko wnioskodawczyni i jej córka oraz goście z wesela, ale również lekarz (polecony przez pracownicę sklepu), do którego skarżąca udała się po doznanym urazie. Zeznania wszystkich świadków, wnioskodawców oraz dokumentacja zawarta w aktach sprawy są ze sobą całkowicie spójne, uzupełniają się wzajemnie i tworzą logiczną całość. Tym samym brak było podstaw do odmowy wiary powyższym dowodom.

W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że M. P. podjęła i faktycznie wykonywała pracę u płatnika składek. Zeznający w sprawie świadkowie wykazali się zgodną i spójną wiedzą co do tego, na jakich warunkach i w jakim celu została zatrudniona wnioskodawczyni oraz na czym polegało wykonywanie przez nią obowiązków pracowniczych na powierzonym jej stanowisku. Podkreślić również należy, że zarówno płatnik, jak i jego żona są osobami obcymi w stosunku do wnioskodawczyni (nadto nie wykazano, aby strony umowy o pracę łączyły inne relacje), a zatem nie sposób przyjąć, aby u podstaw zatrudnienia wnioskodawczyni legły inne okoliczności niż chęć zatrudnienia pracownika wynikająca z uzasadnionych potrzeb pracodawcy. Przeprowadzone postępowanie wykazało również, iż schorzenie kolana, skutkujące powstaniem u wnioskodawczyni niezdolności do pracy, zostało spowodowane urazem, którego zarówno płatnik, jak i wnioskodawczyni nie mogli przewidzieć w chwili zawierania spornej umowy o pracę. Zgromadzona w sprawie dokumentacja lekarska nie potwierdziła, że przed zaistnieniem u wnioskodawczyni urazu kolana, leczyła się ona z tego powodu. Co więcej, twierdzenia lekarza

leczącego wnioskodawczynię tj. ortopedy M. C. (2), co do urazowego uszkodzenia kolana, znajdują potwierdzenie w dokumentacji medycznej sporządzonej przez innego lekarza (k.154).

Na rozprawie w dniu 12 marca 2019 r. Sąd uchylił pytanie pełnomocnika wnioskodawczyni „, czy może mówiła ,że jest jej głupio , czy czuje się winna” , gdyż w ocenie Sądu tak sformułowane pytanie było zbyteczne , bowiem nie zmierzało do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r., poz.300) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Definicja pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy, o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanego przez art. 22 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Stosownie do treści art.22§1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Legalis nr 88987).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu jest uwarunkowane nie tyle samym faktem zawarcia umowy o pracę i opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Sam bowiem fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony umowy o pracę przy składaniu oświadczeń woli mają świadomość tego, że osoba określona w umowie o pracę, jako pracownik pracy świadczyć nie będzie, a osoba wskazana, jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy i do podjęcia i wykonywania pracy nie doszło a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to umowę taką uważa się za zawartą dla pozorów - art.83§1 k.c. Umowa taka nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 roku II UK 148/07, Lex nr 846577; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 roku II UK 321/04, OSNP 2006/11-12/190; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2001 roku II UKN 244/00, OSNP 2002/20/496; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 roku II UK 204/09, Lex nr 590241). Przy czym nie jest to jedyna postać pozorności umowy o pracę. Pozorność umowy o pracę ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdza się, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy

(art.58§1 k.c. w zw. z art.300 k.p.). Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji, gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia. Nawiązanie umowy o pracę może, bowiem wynikać z czynności faktycznych wyrażających się z jednej strony zobowiązaniem pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, z drugiej zobowiązaniem pracodawcy do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art.22§1 k.p.).

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy zakwestionował ważność umowy o pracę zawartej pomiędzy M. P., a płatnikiem składek „P.P.H.U (...)” A. C. (1) stojąc na stanowisku, iż jej podpisanie oraz zgłoszenie wnioskodawczyni do ubezpieczeń społecznych było czynnościami pozornymi dokonanymi jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jako podstawowe cechy stosunku pracy odróżniające go od innych stosunków prawnych wymienione zostały: dobrowolność; osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, powtarzający się; podporządkowanie, wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy, w miejscu i czasie wyznaczonym przez niego; ryzyko pracodawcy; odpłatny charakter zatrudnienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2006 roku I PK 110/06 Lex nr 207175; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 roku, III PK 39/09, Lex nr 578140). W wyroku z dnia 25 listopada 2005 roku (I UK 68/05, Lex nr 177165) Sąd Najwyższy stwierdził, iż wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy (pracy podporządkowanej) jest cechą o charakterze konstrukcyjnym dla istnienia stosunku pracy. Z kolei w uzasadnieniu do wyroku z dnia 7 marca 2006 roku (I PK 146/05 (Lex nr 234370) Sąd Najwyższy przypomniał, iż cechami charakterystycznymi dla stosunku pracy – wskazywanymi w orzecznictwie – są także: obowiązek osobistego wykonywania pracy, zakaz wyręczania się osobami trzecimi; bezwzględne obowiązywanie zasady odpłatności; pracowniczy obowiązek starannego działania, a nie osiągnięcia rezultatu, oraz obciążenie pracodawcy ryzykiem prowadzenia działalności; wykonywanie pracy skooperowanej, zespołowej; ciągłość świadczenia pracy; występowanie pewnych cech charakterystycznych dla stosunku pracy, np. wypłaty wynagrodzenia za godziny nadliczbowe. Sąd Najwyższy wskazał także, że o kwalifikacji stosunku prawnego jako stosunku pracy decyduje przede wszystkim sposób wykonywania zatrudnienia. Strony mogą więc złożyć wyraźne oświadczenia woli co do ukształtowania podstawy prawnej zatrudnienia. Jednak nawet bez wyraźnego wyrażenia woli przez strony (złożenia oświadczeń woli w tym zakresie) stosunek prawny może być kwalifikowany jako stosunek pracy, jeżeli strony wykonują go w sposób charakterystyczny dla tego stosunku prawnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle dokonanych ustaleń faktycznych, nie ma podstaw do uznania, że zawarta między wnioskodawczynią, a płatnikiem składek umowa o pracę nie była realizowana.

Wskazać należy, że zatrudnienie wnioskodawczyni było podyktowane potrzebami pracodawcy wynikającymi z długotrwałej nieobecności jednej z zatrudnionych w sklepie pracownic – sprzedawczyni, która złamała rękę. W ocenie Sądu nie mogą również budzić jakichkolwiek wątpliwości okoliczności zawarcia spornej umowy o pracę z wnioskodawczynią, bowiem posiada ona niezbędne kwalifikacje do pracy w charakterze sprzedawcy, a nadto już wcześniej wyrażała wolę podjęcia pracy u płatnika. Nie ulega także wątpliwości, że przed powierzeniem jej obowiązków sprzedawcy przeszła ona niezbędne badanie lekarskie w tym zakresie i nie wykazały one jakichkolwiek przeciwwskazań do podjęcia przez nią pracy w charakterze sprzedawcy. Podobnie zostały przeprowadzone szkolenia zarówno bhp, jak i szkolenie stanowiskowe. Nadto płatnik zgłosił wnioskodawczynię do ubezpieczeń w terminie ustawowym. Trzeba podkreślić, iż zarówno pracownicy sklepu, strony, jak i klienci potwierdzili również wykonywanie obowiązków pracowniczych przez odwołującą. Z kolei kwestia pracowniczego rodzaju tego zatrudnienia wydaje się oczywista. Skarżąca miała bowiem pełnić obowiązki sprzedawcy w sklepie A.C., na dwie zmiany, grafiki były ustalane przez żonę właściciela, świadczyła ona prace pod kierownictwem żony właściciela oraz starszych stażem koleżanek. Także zawarta w umowie wysokość wynagrodzenia jak najbardziej odpowiada zajmowanemu stanowisku. Poza tym działalność A. C. przynosiła dochody i niewątpliwie mógł on sobie pozwolić na zatrudnienie pracownika – sprzedawcy. W tych konkretnych okolicznościach był on wręcz zmuszony do zatrudnienia takiego pracownika, gdyż

jak zgodnie zeznali świadkowie i strony, sklep pracował na dwie zmiany, miał dwie kasy fiskalne i zawsze były na każdej zmianie zatrudnione dwie sprzedawczynie. Na miejsce odwołującej się A. C. poszukiwał pracownika, jednakże nikt nie był zainteresowany i dlatego zdecydował się zatrudnić w końcu syna jednej z pracownic (który wykonywał obowiązki do czasu powrotu ze zwolnienia J. K., przebywającej na zwolnieniu z uwagi na złamanie ręki). Niewątpliwie nieszczęśliwy zbieg okoliczności, który spowodował uraz kolana odwołującej następnego dnia po zatrudnieniu, mógł budzić wątpliwości organu rentowego, jednakże zostały one całkowicie rozwiane dowodami przeprowadzonymi w sprawie. Z dokumentacji lekarskiej odwołującej wynika również jasno, że nie miała ona żadnych kłopotów z kolaniem w ciągu ostatnich kilku lat, ani nie miała zaplanowanego żadnego zabiegu z tym związanego. Z kolei zeznania lekarza A. C., do którego wnioskodawczyni udała się po raz pierwszy po feralnym zdarzeniu, nie pozostawiają żadnych wątpliwości, że schorzenie odwołującej było wynikiem urazu. Warto podkreślić, iż świadek był powołany przez Sąd z urzędu.

Nie sposób zatem przyjąć (choćby przez pryzmat ww. działań), aby celem zawartej umowy o pracę była chęć uzyskaniu przez M. P. świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. W ocenie Sądu, strony umowy nie mogły bowiem przewidzieć, czy też choćby zakładać, że wnioskodawczyni wkrótce po rozpoczęciu pracy w firmie płatnika dozna urazu kolana skutkującego długotrwałą nieobecnością w pracy. Całokształt materiału dowodowego, a w szczególności ustalenie, na czym polegały obowiązki pracownicze wnioskodawczyni wskazują jednoznacznie na rzeczywistość zawartej umowy o pracę. W czasie jej realizacji wnioskodawczyni zajmowała się czynnościami charakterystycznymi dla pracy w sklepie (m.in. wykladała towar, czy też obsługiwała klientów), w miejscu oraz czasie określonym przez pracodawcę i pod jego kierownictwem.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c., zaskarżoną decyzję ZUS zmienił i stwierdził, że M. P. jako pracownik u płatnika składek A. C. (1) właściciela Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowo - Usługowego (...) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 8 września 2017 r.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz M. P. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił zgodnie z § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz. U z 2018 r. poz. 265).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS wraz z aktami rentowymi oraz pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia zażalenia.

S.B.